

บทที่ 4

ผลการวิจัย

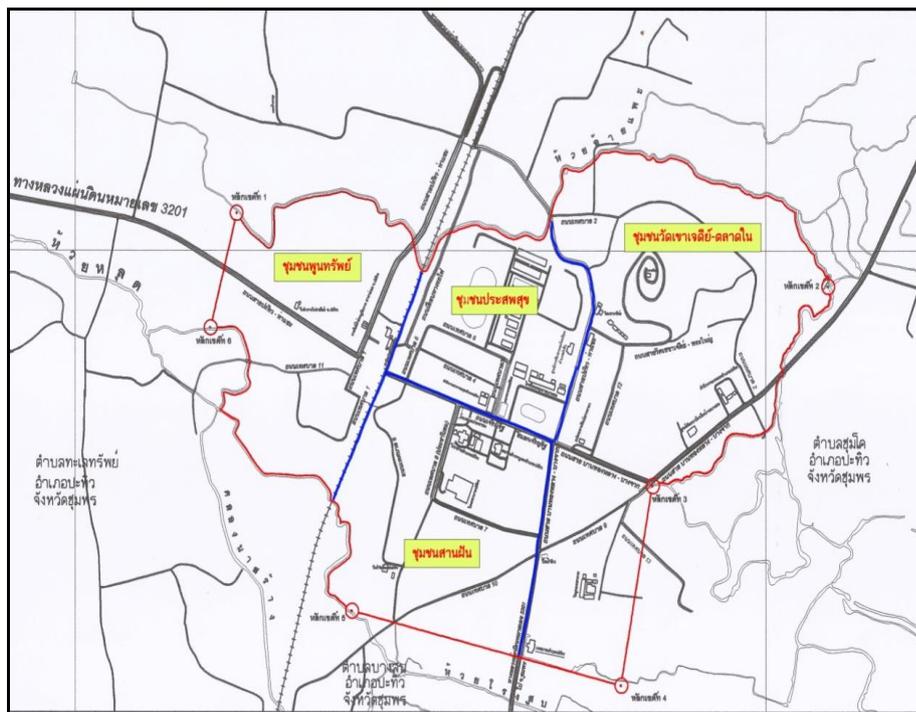
การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว จังหวัดชุมพร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว จังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

ภาพที่ 4.1 แผนที่เทศบาลตำบลปะทิว

จากภาพที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของชุมชน เทศบาลตำบลปะทิว มีพื้นที่ 1.86 ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 720 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 1,337 คน แบ่งการปกครองออกเป็น 4 ชุมชน คือ

1. ชุมชนวัดเขาเจ็ดยักษ์ - ตลาดใน เป็นชุมชนที่มีเขตติดต่อกับเทศบาลตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เป็นชุมชนที่ค่อนข้างเข้มแข็ง สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของทางเทศบาล ภายในชุมชนมีกลุ่มอาชีพ และมีผู้ประกอบการร้านอาหาร และประชาชนเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะเปียก สำหรับในชุมชนนี้จะพบปัญหาการนำขยะจากนอกชุมชน เข้ามาทิ้งในเขตชุมชนเป็นการเพิ่มปัญหาให้กับชุมชนนี้มากขึ้น

2. ชุมชนसानฝัน เป็นชุมชนเมือง ประชากรค่อนข้างหนาแน่น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายมีทั้งสถานที่ราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอปะทิว สถานีตำรวจภูธรปะทิว โรงพยาบาลปะทิว สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปะทิว ธนาคาร และมีตลาดสด ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่รับฝัดชอบ ถนนประชานิยมได้ประกาศเป็นพื้นที่ผ่อนผันจำหน่ายสินค้าเป็นประจำทุกวัน ทำให้มีผู้จำหน่ายสินค้าจำนวนมาก ประกอบกับประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม คือ การรวมตัวของผู้ชายของทุก ๆ เช้าวันอังคาร ตั้งแต่เวลา 05:00-10:00 น. ปัญหาการจัดการขยะเป็นไปได้อย่าง ผู้ประกอบการตลาดสดบางรายอยู่นอกพื้นที่ ต้องทำงานแข่งกันกับเวลา การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะน้อยมาก พบว่าผู้ประกอบการขาดความตระหนักและการให้ความสำคัญของปัญหาที่จะเกิดขึ้น การเกิดโรคระบาด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันตรายต่อสุขภาพ การบริหารจัดการขยะจึงยังคงมีความสำคัญมากในชุมชนนี้

3. ชุมชนประสพสุข เป็นชุมชนเมือง มีประชากรค่อนข้างหนาแน่น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย มีโรงเรียนในพื้นที่ จำนวน 2 แห่ง คือ โรงเรียนปะทิววิทยา และโรงเรียนอนุบาลปะทิว รวมถึงศูนย์สิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพรตั้งอยู่ในพื้นที่ โรงเรียนปะทิววิทยา เนื่องจากชุมชนนี้มีโรงเรียน 2 แห่ง ทำให้มีขยะเป็นจำนวนมากพอสมควร ทั้งนี้ยังไม่มีการดำเนินการจัดการขยะภายในโรงเรียนที่ชัดเจน เนื่องจากขาดผู้นำที่จะมาสนับสนุนการดำเนินการในส่วนนี้ แต่หากมีบุคลากรเข้าไปแนะนำ ก็ยินดีจะร่วมงานด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการขยะ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นรูปธรรม สร้างจิตสำนึกตั้งแต่วัยเด็ก

4. ชุมชนพุนทรัพย์ เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท เป็นชุมชนที่อยู่รอบนอกติดต่อกับพื้นที่เขตเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีเพียงบางส่วนเล็กน้อยที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประชากรมีน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับทุกชุมชนที่ผ่านมา จึงทำให้ปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยก็น้อยตามไปด้วย

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว จังหวัดชุมพร

เทศบาลตำบลปะทิว จะต้องส่งขยะไปกำจัดด้วยวิธีฝังกลบ ในพื้นที่ทิ้งขยะของเทศบาล เมืองชุมพร ระยะทางไป-กลับ ประมาณ 60 กิโลเมตร และต้องเสียค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นเงินประมาณ 30,000 บาท/เดือน จำนวนปริมาณขยะประมาณ 40 ตัน/เดือน มีค่าใช้จ่ายสำหรับค่าทิ้งขยะประมาณ 30,000 บาท/เดือน ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อถังขยะ คิดเป็นเงินประมาณ 80,000 บาท/ปี รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นประมาณ 800,000 บาท/ปี

จัดกิจกรรมโครงการคัดแยกขยะอินทรีย์ ย่อยสลายง่าย โดยให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ คัดแยกขยะอินทรีย์ จะดำเนินการจัดเก็บโดยเจ้าหน้าที่เทศบาลทุกวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ เวลา 08.30 น. เพื่อนำขยะที่ได้ไปหมักทำปุ๋ยชีวภาพ

จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กับบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขยะ เพื่อค้นหา ปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ปัญหา เพื่อนำมาเป็นแนวทางการกระบวนกรมีส่วนร่วมของประชาชน จากบุคคลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน ยกตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ 4 ประเด็น ในแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

1. สัมภาษณ์กรณีศึกษา นางสาวห่มวัยเกียะ

การจัดการขยะส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน จากการสัมภาษณ์ เนื่องจากปัจจุบันยังพบว่า มีการนำขยะมาเผา ทำให้เกิดมลพิษ กลิ่น และควัน อีกทั้งขยะยังเป็นแหล่งเชื้อโรคต่าง ๆ มากมาย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหากในชุมชนมีการบริหารจัดการขยะในชุมชนที่ดี จะทำให้ชุมชนน่าอยู่ และจะส่งผลดีต่อสุขภาพ ด้านร่างกายและจิตใจ

การบริหารจัดการขยะ จากการสัมภาษณ์ พบว่า วิธีการกำจัดขยะ มีข้อจำกัด ด้านพื้นที่ เช่น การเผา การกองไว้ให้ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่นำขยะมาทิ้งในถังขยะที่ทางเทศบาล จัดไว้ให้

“...พวกเรายังขาดการบริหารจัดการขยะ เช่น มีการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิด/ครัวเรือน และในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก/กล่องโฟมให้มากขึ้น และการจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อการจัดการขยะที่ชัดเจน...”

“...การบริหารจัดการขยะในครัวเรือน คัดแยกขยะรีไซเคิล เพื่อลดปริมาณขยะ ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ และการให้คำแนะนำให้กับสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการจัดการขยะอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ หรือหาสถานที่กำจัดที่มีความเหมาะสม...”

การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์พบว่า จากการดำเนินงานการกิจกรรมคัดแยกขยะของประชาชน ยังขาดการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เช่น การร่วมกำหนดความต้องการ การตัดสินใจ การเข้าร่วมศึกษาค้นหาสาเหตุของชุมชนร่วมกัน การมีเวลาที่จะลงมือปฏิบัติและ กิจกรรมการจัดการขยะในชุมชน เช่น การเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมคัดแยกขยะ และการทิ้งขยะในที่ทางสาธารณะ เป็นต้น และยังขาดจิตสำนึกในการรักษาสถานที่แวดล้อมชุมชน

ความตระหนักการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนต่อข้อคำถาม “ความตระหนักในการจัดการขยะ” จะเห็นได้ว่า ต้องการให้มีการจัดการคัดแยกขยะจากครัวเรือน ที่มีความชัดเจนมากกว่านี้ พวกเขา “ประชาชน” ในชุมชนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการคัดแยกขยะ

แนวทางร่วมกันของประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการขยะ การปลูกจิตสำนึกให้บุตรหลาน ประชาชนในชุมชนคัดแยกขยะ จากครัวเรือน ร้านอาหาร ตลาดนัด เป็นต้น ชุมชนควรมีศูนย์กลางในการคัดแยกขยะ มีการกำหนดมาตรการ กฎ กติการ่วมกันในการจัดการขยะชุมชน เพื่อลดปริมาณขยะ สร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ และสามารถเพิ่มรายได้/ผลประโยชน์กับประชาชนชุมชน

2. สัมภาษณ์กรณีศึกษา นางสาวจิม

การจัดการขยะส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน จากการสัมภาษณ์ ขยะมีจำนวนมาก หากไม่มีการดำเนินการจัดเก็บ สะสมไว้นาน ๆ อาจจะเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคได้ และอีกอย่างชุมชนของเรามีตลาดสด หากการจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธีก็อาจจะมีผลกระทบต่อสุขภาพได้ หากมีการคัดแยกขยะ จะทำให้เกิดผลดีต่อสุขภาพและชุมชนน่าอยู่

การบริหารจัดการขยะ จากการสัมภาษณ์พบว่า ไม่มีการคัดแยกขยะจากครัวเรือน/แหล่งกำเนิด ควรจะมีการคัดแยกขยะจากครัวเรือน ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์พบว่า การจัดกิจกรรมคัดแยกขยะ ในชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนยังให้ความสำคัญน้อยมาก เนื่องจากยังไม่เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะ คิดว่าขยะ ไม่มีผลกระทบต่อชุมชน ส่วนหนึ่งคิดว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องดำเนินการอยู่แล้ว จึงขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะ

ความตระหนักในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน จากการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะ และยังมีครัวเรือนไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มีการคัดแยกขยะ อีกจำนวนมาก

แนวทางร่วมกันของประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการขยะ การสร้างจิตสำนึกในเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อสังคมเมื่อเป็นผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลุ่ม อสม. แกนนำชุมชน ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชนด้วยตนเอง

3. สัมภาษณ์กรณีศึกษา นางจอย

การจัดการขยะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จากการสัมภาษณ์ สภภาพแวดล้อมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปะทิว เป็นชุมชนเมือง การจัดการขยะของประชาชนในชุมชนหากไม่มีการจัดการขยะที่ดี จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนได้

การบริหารจัดการขยะ จากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนในชุมชนยังไม่มี การคัดแยกขยะ เช่น ขยะเปียก สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยน้ำชีวภาพได้ และขยะนำกลับมาใช้ใหม่ สามารถแยกประเภทขยะแล้วนำมาขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ แต่ประชาชนในชุมชนยังขาดจิตสำนึก ในความรับผิดชอบ และไม่มีแกนนำหลักที่จะดำเนินการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์พบว่า อยากให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันคัดแยกขยะในครัวเรือน มีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ แต่ประชาชนในชุมชนยังให้ความร่วมมือ น้อยมาก จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน บางคนคิดว่าเข้าร่วมกิจกรรมแล้วทำให้เสียเวลาบ้าง ไม่มีประโยชน์บ้าง ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในชุมชนที่แท้จริง

ความตระหนักในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชน ให้ความร่วมมือเป็นส่วนน้อย จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในแต่ละครั้ง

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ในแต่ละชุมชนควรมีศูนย์กลาง การคัดแยกขยะ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะ และการใช้ประโยชน์จากขยะ ในโรงเรียน ประชาชน ชุมชน และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้มากขึ้น

สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึก ปัญหา คือ ประชาชนอยากให้มีการจัดการขยะในชุมชน มีการคัดแยกขยะจากครัวเรือน มีการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน มีการบริหารจัดการขยะโดยประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ประชาชนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ ไม่มีการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิด/ครัวเรือน ขาดจิตสำนึกและตระหนักถึง ความรับผิดชอบต่อชุมชน ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการจัดการขยะ และไม่มีการจุดหรือที่คัดแยกของชุมชนที่ชัดเจน

แนวทางแก้ไขการปลูกจิตสำนึกให้บุตร หลาน ประชาชนในชุมชนคัดแยกขยะจากครัวเรือน ร้านอาหาร ตลาดนัด เป็นต้น ชุมชนควรมีศูนย์กลางในการคัดแยกขยะ มีการกำหนดมาตรการ กฎ กติการ่วมกันในการจัดการขยะชุมชน เพื่อลดปริมาณขยะ สร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลุ่ม อสม. แกนนำชุมชน ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชนด้วยตนเอง

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ในแต่ละชุมชนควรมีศูนย์กลางการคัดแยกขยะ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะ และการใช้ประโยชน์จากขยะในโรงเรียน ประชาชน ชุมชน และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้มากขึ้น

2. ระยะที่สอง การดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้ชี้แจงกระบวนการมีส่วนร่วม การทำความเข้าใจเรื่องการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย โดยวิทยากรผู้มีความรู้เป็นผู้บรรยาย (ดำเนินการวันที่ 15 พฤษภาคม 2555) การประชุมนี้มีวัตถุประสงค์

2.1 เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งได้นำข้อมูลจากการเข้าร่วมกิจกรรม การดำเนินการ โครงการต่าง ๆ ของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ เช่น กิจกรรมคัดแยกขยะเปียก และการคัดแยกขยะจากครัวเรือน การคัดแยกขยะรีไซเคิล เป็นต้น

2.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาศึกษา ประกอบกับใช้เพื่อเป็นแนวทางการกระบวนการมีส่วนร่วม และเพื่อใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูลผลของการดำเนินกิจกรรมที่กลุ่มสนทนาได้นำข้อมูลที่ได้ร่วมกันไปศึกษาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ ประชาชนในหมู่บ้านได้มาทำงานร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี โดยสรุปผลจากการสนทนากลุ่มของผู้เข้าร่วมกระบวนการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน

2.3 ผู้วิจัยได้ชี้แจงข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะ และการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนให้กับกลุ่มเป้าหมายทราบ และได้กำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละขั้นตอน 1) ร่วมกำหนดความต้องการ 2) การร่วมเสนอจุดอ่อนจุดแข็ง 3) การร่วมเสนอวิธีการแก้ปัญหา 4) การร่วมปฏิบัติการ 5) การร่วมประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะต่อไป

ข้อสรุปของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนเทศบาลตำบลปะทิว

ผลจากการดำเนินการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปะทิว โดยปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาเกี่ยวกับขยะในชุมชน พบว่า ต้องได้รับการแก้ไขเนื่องจากเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องขยะก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ชุมชนต้องการแก้ไขปัญหา ซึ่งเกิดจากพฤติกรรม การใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมา เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง ไม่มีการคัดแยกขยะเนื่องจากไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญ เห็นว่าเราไม่มีการคัดแยกขยะ

ไม่มีการจัดการขยะที่ดี เช่น ทั้งขยะไม่เป็นที่ ไม่มีการนำขยะไปรีไซเคิล การมีส่วนร่วมน้อย อันส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชน การจัดการขยะจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่ต้องหาแนวทางในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา ซึ่งต้องใช้เวลาและงบประมาณในการบริหารจัดการจำนวนมาก

จากการดำเนินการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มตัวอย่างตัวแทนประชาชน จำนวน 18 คน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้เครื่องมือในการศึกษา 1) ร่วมกันกำหนดความต้องการตัดสินใจ ร่วมกันคิด 2) ร่วมเสนอจุดอ่อน จุดแข็ง 3) ร่วมเสนอวิธีแก้ปัญหา 4) ร่วมปฏิบัติการ และ 5) ร่วมประเมิน กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน เทศบาลตำบลปะทิว อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

จากการสรุปสนทนากลุ่มของกลุ่มเป้าหมาย ตัวอย่างการสนทนากลุ่มเป้าหมาย

“...สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน โดยประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ คิดว่าประชาชนไม่มีเวลาในการร่วมกำหนดความต้องการ เสนอปัญหาของชุมชน และหากมีเวลา ก็ไม่ให้ความสำคัญ คิดว่าการดำเนินการในเรื่องนี้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลอยู่แล้ว ...”

หญิง อายุ 40 ปี

“...ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จึงไม่มีเวลา สังกัดจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างเกี่ยวกับการจัดการขยะ ทำให้ขาดการมีส่วนร่วม เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเสนอปัญหาของชุมชน และการกำหนดความต้องการในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ยังมีส่วนร่วมน้อย การประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของเทศบาล ก็อาจจะช่วยได้บ้าง เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมจัดการขยะ...”

ชาย อายุ 49 ปี

“...เจ้าหน้าที่ ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนให้มากขึ้น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างประชาชนในชุมชน สามารถที่จะนำมาสู่การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนได้บ้างไม่มากก็น้อย และการจัดประชุมในชุมชน/หมู่บ้านก็สำคัญ อย่างน้อยเป็นการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และอาจจะทราบปัญหาที่ได้จากการมีส่วนร่วมที่ได้จากข้อมูลจริงในชุมชน การจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน...”

หญิง อายุ 55 ปี

“...การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะ มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย เพราะว่าประชาชนบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ ไม่ให้ความสำคัญในการที่จะเข้าร่วม

กำหนดความต้องการ เพื่อแก้ไขปัญหา เนื่องจากไม่มีเวลา หรือบางคนอาจจะคิดว่าเสียเวลา ไม่มีประโยชน์ เดียวเจ้าหน้าที่ก็เข้ามาดำเนินการเอง บางคนคิดว่า เสียเงินค่าขยะในแต่ละเดือนแล้ว คงไม่ต้องทำอะไร เดียวเจ้าหน้าที่เทศบาลฯ ก็มาเก็บขยะเอง..”

ชาย อายุ 36 ปี

“...จากการเปิดโอกาสให้ประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมเสนอความคิดเห็น และร่วมกันกำหนดความต้องการ การแก้ปัญหาชุมชน ร่วมเสนอจุดอ่อน จุดแข็งของแต่ละชุมชน น้อยมาก แทบจะไม่ให้ความสำคัญ จากการสังเกตการณ์เข้าร่วมโครงการจัดทำแผนชุมชน ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และการประชาสัมพันธ์ก็มีส่วนสำคัญที่จะเป็นสื่อช่วยในการรณรงค์การมีส่วนร่วมจัดการขยะ...”

หญิง อายุ 37 ปี

“...ประชาชนส่วนใหญ่ คิดว่า กิจกรรมต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมจัดการขยะ ขาดแรงจูงใจ ไม่มีสิ่งกระตุ้นในการดำเนินกิจกรรม เช่น การประกวดหน้าบ้าน นำมอง หมู่บ้านนำมอง เพื่อให้ประชาชนได้มีกำลังใจในการร่วมกิจกรรม และเป็นการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการกิจกรรมศึกษาดูงาน พื้นที่ต้นแบบก็เป็นอีกส่วนที่จะช่วยให้ประชาชนสนใจ หันมาคัดแยกขยะก็ได้...”

หญิง อายุ 41 ปี

“...จากการที่ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มา เพื่อนำข้อมูลปัญหาของการจัดการขยะ มาประกอบการพูดคุยกัน เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะนั้น คิดว่าประชาชนในชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับขยะ ทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะ ยังขาดการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ในเรื่องขยะ ที่จะมีผลกระทบในอนาคต อีกอย่างที่สำคัญคือ ประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพค้าขายเป็นชุมชนกึ่งเมือง ไม่มีเวลาในกิจกรรมต่างๆหรือเห็นความสำคัญในการจัดการขยะ...”

หญิง อายุ 45 ปี

“...จากการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิด และแนวทางแก้ไขประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ด้วยภารกิจประจำวันของประชาชนในชุมชน ทำให้การได้ปัญหาต่าง ๆ จากประชาชน ไม่ได้ข้อมูลที่เป็นจริง การที่จะให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะ ควรจะมีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้มากขึ้น....”

ชาย อายุ 53 ปี

สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบรูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว แสดงดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ

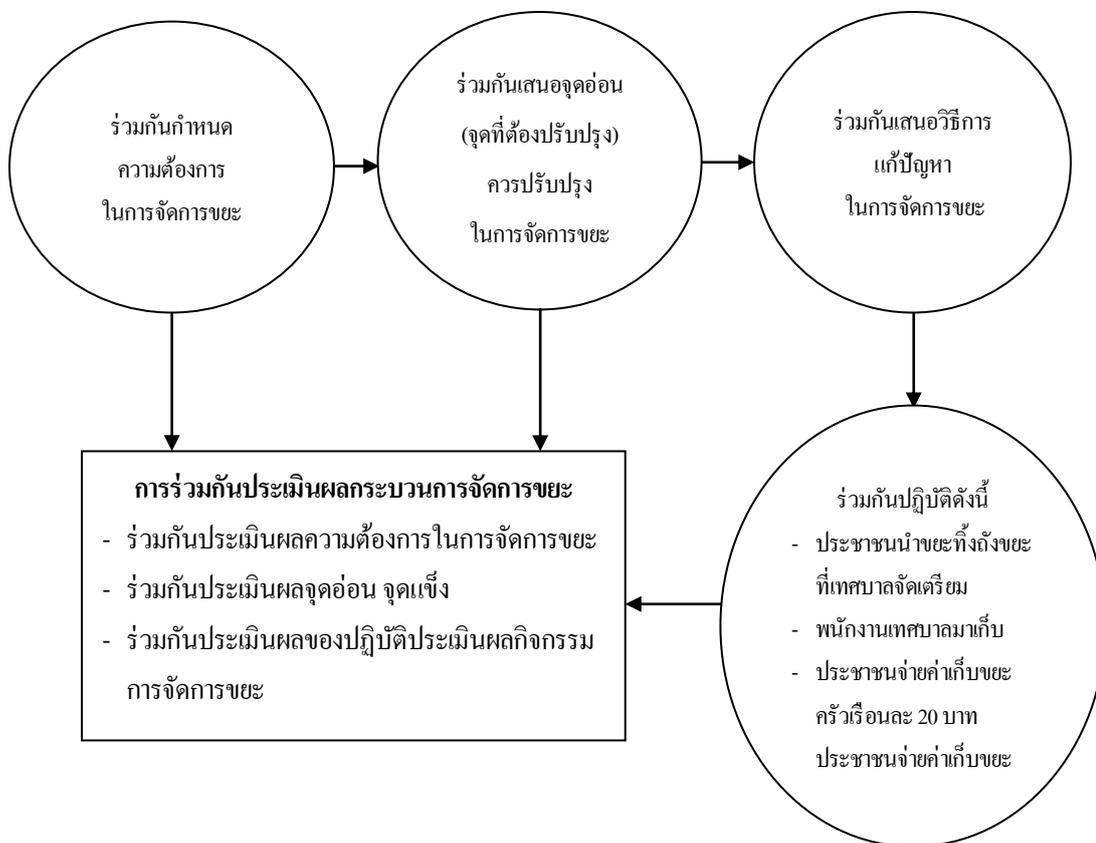
ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มของประชาชน	ร้อยละ	วิธีแก้ไข
1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปะทิว มีส่วนร่วมน้อยในการเข้าร่วมกำหนดความต้องการ ของชุมชนในการจัดการขยะ เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ไม่ค่อยมีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมตรงจุดนี้ได้	100.00	ร่วมกันกำหนดความต้องการในการจัดการขยะภายในชุมชน
2. การมีส่วนร่วมในการเสนอจุดอ่อน (จุดที่ต้องปรับปรุง) ควรปรับปรุงในการจัดการขยะ จุดแข็ง (จุดที่ภาคภูมิใจ) พบว่า มีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จากการสนทนากลุ่มเมื่อประชาชนขาดการมีส่วนร่วม การกำหนดความต้องการ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	100.00	ร่วมกันเสนอจุดอ่อนจุดที่ควรปรับปรุงในการจัดการขยะ เพื่อนำข้อมูลในการเสนอมาปรับปรุงในการจัดการขยะ
3. ประชาชน ยังคิดว่า การเสนอวิธี และแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และพนักงานของเทศบาลจึงขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนจากหลาย ๆ หน่วยงานกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน และอาจจะยังไม่เข้าใจในเนื้อหา และสาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง ซึ่งประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดปัญหา ย่อมเรียนรู้ปัญหา แต่ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแก้ไขปัญหามาตามความต้องการที่เป็นจริง	100.00	ร่วมกันเสนอวิธีการแก้ปัญหาในการจัดการขยะ และให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ กิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับขยะ และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ในการจัดการขยะเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มของประชาชน	ร้อยละ	วิธีแก้ไข
4. การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนน้อยมาก ประชาชนยังขาดการเรียนรู้ และที่สำคัญประชาชนมีความเข้าใจว่าการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเป็นบทบาทหน้าที่ของเทศบาล	100.00	ร่วมกันปฏิบัติโดยประชาชน ร่วมคัดแยกขยะ จากครัวเรือน นำขยะทิ้งถังขยะที่เทศบาล จัดเตรียม และพนักงานเทศบาล มาเก็บ ประชาชนจ่ายค่าเก็บขยะ ครัวเรือนละ 20 บาท
5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม พบว่าประชาชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนน้อยมาก คงเป็นหน้าที่ของเทศบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง บางครั้งทำให้ประชาชน ไม่ทราบจุดเด่น จุดด้อยของตัว	100.00	ควรมีส่วนร่วมกันประเมินผล ความต้องการในการจัดการขยะ ร่วมกันประเมินผลจุดอ่อน จุดแข็ง ร่วมกันประเมินผลของปฏิบัติประเมินผลกิจกรรม การจัดการขยะ

จากตารางที่ 4.1 รูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว จะเน้นถึงความคิดเห็นของประชาชนดังภาพที่ 4.2 ดังนี้

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว

จากผลการวิจัยในแต่ละด้านพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกำหนดความต้องการ ของชุมชนในการจัดการขยะ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปะทิว ต้องการให้ชุมชนจัดหางบประมาณ เพื่อดำเนินการในการบริหารจัดการขยะในชุมชน แบบครบวงจร โดยบริหารจัดการคณะกรรมการชุมชน
2. การมีส่วนร่วมในการเสนอจุดอ่อน (จุดที่ต้องปรับปรุง) ควรปรับปรุงและจัดหางบประมาณในการจัดการขยะให้เพียงพอในแต่ละชุมชน จุดแข็ง (จุดที่ภาคภูมิใจ) พบว่า มีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการขยะมากขึ้น
3. ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมเสนอวิธี การแก้ปัญหา ด้วยการระดมสมองร่วมคิด ร่วมทำ การเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ด้วยการเสนอโครงการต่าง ๆ ในการจัดการขยะ เพื่อค้นหาแนวทางในหลายๆด้าน และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การให้ความรู้

4. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ/ดำเนินกิจกรรม

4.1 ด้านการจัดการขยะ ประชาชนในชุมชนนำขยะมาทิ้งถังขยะที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ให้ หลังจากนั้นพนักงานเทศบาลจะมีหน้าที่เก็บ ขนขยะ เพื่อส่งกำจัดต่อไป ประชาชนจ่ายค่าเก็บขยะครัวเรือนละ 20 บาท

4.2 ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมในการคัดแยกขยะลดปริมาณขยะจากครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ขยะเปียก สามารถนำมาทำน้ำหมักชีวภาพ สามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของครอบครัวได้

4.3 ควรเน้นการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นการกระตุ้นสร้างจิตสำนึก ศึกษาดูงานต้นแบบ และจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนรักษาความสะอาด กิจกรรมการประกวด ชุมชนน่าอยู่น่าบ้านน่ามอง หรือมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญประชาชนมีความเข้าใจว่าการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเป็นบทบาทหน้าที่ของเทศบาล ประชาชนนำขยะมาทิ้งลงในถัง พนักงานเทศบาลมาเก็บ

5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของกิจกรรมต่างที่เกิดขึ้นในชุมชนควรปรับปรุง คงเป็นหน้าที่ของเทศบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง บางครั้งทำให้ประชาชนไม่ทราบจุดเด่น จุดด้อยของตัวเอง

สรุปรูปแบบการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลปะทิว

1. การคัดแยกขยะ ลดปริมาณขยะจากครัวเรือน สามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

2. ประชาชนในชุมชนนำขยะมาทิ้งถังขยะที่เทศบาลจัดเตรียม พนักงานเทศบาลจะมีหน้าที่เก็บขนขยะเพื่อส่งกำจัดต่อไป

3. ประชาชนจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บ ขนขยะ ครัวเรือนละ 20 บาท

4. การจัดกิจกรรม สร้างจิตสำนึก สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนรักษาความสะอาด กิจกรรมการประกวด ชุมชนน่าอยู่น่าบ้านน่ามอง หรือมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

5. จัดหางบประมาณ เพื่อดำเนินการในการบริหารจัดการขยะในชุมชน แบบครบวงจร บริหารจัดการโดยประชาชนในชุมชน